

בש"פ 6009/23 - יגאל חן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6009/23

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

המבקש: יגאל חן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בעמ"ת 17151-06-23 מיום 8.6.2023 שניתנה על ידי כב' השופט ע' מיכלס

בשם המבקש: בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' מיכלס) בעמ"ת 17151-06-23 מיום 8.6.2023. בהחלטה זו קיבל בית משפט קמא ערר שהגישה המשיבה על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט א' סלטו) במ"ת 43677-02-23 מיום 6.6.2023, בה הורה בית משפט השלום על מעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני במסגרת "בית חם" בקריית אתא.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 19.2.2023 הוגש לבית משפט השלום בפתח תקווה כתב אישום נגד המבקש, הכולל שלושה אישומים ומייחס לו ולנאשם נוסף - אחיו, עבירות של כניסה והתפרצות למקום מגורים או תפילה או ממנו בצוותא לפי סעיף

406(ב) יחד עם סעיף 29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ניסיון התפרצות למקום מגורים או תפילה או ממנו בצוותא לפי סעיף 406(ב) יחד עם סעיף 29(א) וסעיף 25 לחוק; גניבה בצוותא לפי סעיף 384 יחד עם סעיף 29(א) לחוק; והחזקת מכשירי פריצה בצוותא לפי סעיף 409 יחד עם סעיף 29(א) לחוק. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים.

3. בדיון מיום 6.3.2023 הסכימה באת-כוח המבקש לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר נגדו, וביקשה כי בית המשפט יורה על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר. המשיבה התנגדה לשחרור המבקש לחלופת מעצר, ובית המשפט הורה על הפניית המבקש לשירות המבחן לקבלת תסקיר שיעמוד על טיבה של חלופת המעצר המוצעת ויכולתה לתת מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהמבקש, ואת התאמתו של המבקש אליה.

4. ביום 17.4.2023 הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש. שירות המבחן לא בא בתסקיר זה בהמלצה לשחרר את המבקש לחלופת מעצר, אף לא בקהילה טיפולית. בדיון מיום 18.4.2023 טענה באת-כוח המבקש כי בתסקיר שהוגש ציין שירות המבחן כי לא הובאו לעינו מסמכים המעידים על קבלתו של המבקש למסגרת הטיפולית "בית חם". על כן היא עתרה כי המבקש יופנה פעם נוספת לשירות המבחן, שיבחן את התוכנית הטיפולית המוצעת במסגרת "בית חם" ואת התאמתו של המבקש אליה. חרף התנגדות המשיבה לבקשה זו, הורה בית משפט השלום בהחלטתו מיום זה כי שירות המבחן יגיש תסקיר משלים בעניינו של המבקש לאחר שיבחן את חלופת המעצר של מסגרת "בית חם" ואת התאמתו של המבקש אליה.

5. ביום 22.5.2023 הוגש התסקיר המשלים, בו חזר שירות המבחן על המלצתו מהתסקיר הקודם, לפיה הסיכון הנשקף מהמשיב אינו מאפשר את שחרורו לחלופת מעצר. באשר לחלופת מעצר במסגרת "בית חם", ציין שירות המבחן כי מדובר בעמותה פרטית שאינה נמצאת תחת פיקוחו של שירות המבחן, וכי בשלב זה התוכנית המוצעת למבקש במסגרת זו היא של חלופת מעצר בלבד, ללא טיפול.

6. בדיון מיום 31.5.2023 טענה באת-כוח המשיב כי בשים לב לעובדה שלמבקש מיוחסות עבירות רכוש, יש להורות על שחרורו למסגרת "בית חם". לדבריה מדובר בחלופת מעצר הרמטית אותה בחנו בעבר בתי המשפט, ופעם אחר פעם מצאו אותה ראויה לשמש כחלופת מעצר. כן היא טענה כי ניתן להורות גם על מעצרו של המבקש בתנאים של פיקוח אלקטרוני במסגרת "בית חם". לעומתה טענה המשיבה כי לאור העמדה שהובאה בשני תסקירי שירות המבחן, שלא המליצו על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר, יש להורות על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים.

בדיון השתתף גם מר קפה אליהו, רכז המדריכים במסגרת "בית חם" (להלן: מר אליהו) אשר הסביר לבית המשפט על אודות התנהלות המדריכים והמפוקחים במסגרת. כן הוא ציין כי באפשרות המסגרת לספק תכנית לטיפול בהתמכרויות, והוסיף כי המקום מוכר על ידי היחידה לפיקוח אלקטרוני וכי כיום שוהים במקום עצורים בתנאים של פיקוח אלקטרוני.

7. בהחלטתו מיום 31.5.2023 קבע בית משפט השלום כי בתי משפט אישרו בעבר את מסגרת "בית חם" כחלופת מעצר גם לנאשמים שיוחסו להם עבירות חמורות יותר מאלה שיוחסו למבקש, וכי יש בחלופה זאת כדי לאיין את מסוכנותו. עם זאת, לאור המלצת שירות המבחן ועברו הפלילי של המבקש, קבע בית המשפט כי לבחון אפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני במסגרת "בית חם". לפיכך, הוא הורה ליחידה לפיקוח אלקטרוני להגיש חוות דעת שתתייחס,

עמוד 2

בין היתר, לשאלה האם מסגרת "בית חם" ואמצעי התקשורת הקיימים בה מתאימים לפיקוח אלקטרוני.

8. לאחר שהוגשה חוות הדעת של יחידת הפיקוח האלקטרוני לפיה מסגרת "בית חם" מתאימה לפיקוח אלקטרוני, קבע בית משפט השלום בהחלטתו מיום 6.6.2023 כי המבקש יועבר למעצר בתנאים של פיקוח אלקטרוני במסגרת זו. בית המשפט נימק את החלטתו בכך שבעקבות דבריו של מר אליהו בדיון מיום 31.5.2023, הוא התרשם כי יש במסגרת "בית חם", בשילוב עם פיקוח אלקטרוני כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב. הוא הפנה לדבריו של מר אליהו לפיהם במסגרת "בית חם" יש פיקוח על ידי מצלמות במשך 24 שעות ביממה; כי במשך כל שעות היום נמצא במקום מדריך; וכי מונהגים במקום גבולות וכללים ברורים (החלטה זו תכונה להלן: החלטת בית משפט השלום).

9. ביום 7.6.2023 הגישה המשיבה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ערר על החלטת בית משפט השלום. המשיבה טענה כי מעשיו של המבקש מקימים עילת מעצר של מסוכנות. עילה זו מקבלת משנה תוקף נוכח ריבוי ההזדמנויות בהן ביצע המבקש את המעשים המיוחסים לו, ונוכח העובדה שהמעשים התבצעו לאור יום, כשאפשרות ההיתקלות במתלוננים היא גבוהה. כן ציינה המשיבה את עברו הפלילי של המבקש, הכולל עשר הרשעות קודמות בעבירות של גניבה, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית וסחר בסמים, זיוף, מרמה והונאה ועוד. המשיבה טענה כי בית משפט השלום שגה כשהתעלם בהחלטתו משני התסקירים השלייליים שהוגשו בעניינו של המבקש, ומהמלצת שירות המבחן שלא להורות על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר כלשהי.

10. בהחלטתו מיום 8.6.2023 קיבל בית המשפט המחוזי את הערר. הוא קבע כי המסוכנות הנשקפת מהמבקש היא בעוצמה גבוהה מאוד, שכן מדובר במי שביצע עבירות רכוש חמורות בשלוש הזדמנויות שונות, בצוותא חדא עם אדם נוסף, תוך שימוש באמצעים המצביעים על מיומנות בתחום. כן ציין בית משפט קמא את עברו הפלילי המכביד של המבקש הכולל עשר הרשעות קודמות, בגין אף ריצה המבקש תקופות מאסר וכן הופעלו נגדו מאסרים מותנים. בית משפט קמא הוסיף כי גם את העבירות מושא כתב האישום ביצע המבקש כשתלוי ועומד נגדו מאסר מותנה חב הפעלה. עוד צוינה התמכרותו של המבקש לסמים ולאכזוהול. בית משפט קמא קבע כי כל הנתונים הללו אינם מאפשרים מתן אמון במבקש, וכי מעצרו של המבקש בתנאים של פיקוח אלקטרוני לא יאינו את המסוכנות הנשקפת ממנו.

כן הוסיף בית משפט קמא כי בהחלטת בית משפט השלום לא נקבע "מפקח אנושי", שהוא תנאי שאין בלתו לבחינת אפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. עוד צוין כי בית משפט השלום אף לא נימק בהחלטתו מהם הטעמים כבדי המשקל הקיימים בעניינו של המבקש ומצדיקים סטייה מהמלצה שלילית של שירות המבחן. לאור הדברים הללו הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערר שבפניי.

טענות המבקש

11. בבקשת רשות הערר טוען המבקש כי מאז שהחל לצרוך סמים ולאכזוהול לפני כשלוש שנים חרב עליו עולמו. הוא מציין כי הוא אב וסב, ומוסיף כי מספר חודשים לפני מעצרו הוא פנה בעצמו למסגרת "בית חם" כדי להתחיל בהליך שיקום. לטענתו, הוא המתין שיתפנה לו מקום במסגרת הטיפולית, אלא שאז הוא נעצר בגין העבירות המיוחסות לו.

לאור דברים אלה, הוא מבקש כי תינתן לו רשות ערר, וכי אפשרות שחרורו לחלופת מעצר במסגרת "בית חם" תישקל פעם נוספת.

דין והכרעה

12. לאחר שעיינתי בטענות המבקש ובתיק בית המשפט הגעתי לכלל מסקנה כי דין בקשת רשות הערר להידחות אף מבלי להידרש לתגובת המשיבה.

כידוע, דין בנושא מעצר ב"גלגול שלישי" לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 שמור למקרים מיוחדים, בהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש לאי צדק חמור או לעיוות דין, כתוצאה מפגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור ולביטחונו (ראו למשל בש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.8.2012); בש"פ 4900/12 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (25.6.2012); בש"פ 4587/21 מריאשקין נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (8.7.2021)).

13. בענייננו, בית משפט קמא מצא כי מהמבקש נשקפת מסוכנות ברמה גבוהה מאוד, וכי אין במעצרו בפיקוח אלקטרוני במסגרת "בית חם" כדי לאיין מסוכנות זאת. כן הוא קבע כי בהחלטת בית משפט השלום לא הובאו נימוקים לסטייה מההמלצות השליליות של שירות המבחן. לאור דברים אלה, הוא הורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח.

אינני סבורה כי בקשת רשות הערר שלפניי מעלה טעם טוב להתערב בהחלטה זו ב"גלגול שלישי". המקרה דן אינו מעורר שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך; והמבקש לא טען וממילא לא הוכיח כי החלטתו של בית משפט קמא גורמת לו לאי צדק חמור או לעיוות דין, או כי יש בקביעה זו כדי להביא לפגיעה בלתי מידתית בזכויותיו.

14. יובהר כי במידה ויחול שינוי נסיבות שיהיה בו, לשיטת המבקש, כדי להצדיק בחינה מחודשת של ההחלטה בעניין מעצרו, פתוחה בפניו הדרך להגיש בקשה לעיון חוזר, ובית משפט השלום יכריע בה בהתאם לנסיבותיה ולפי שיקול דעתו.

לאור האמור לעיל, בקשת רשות הערר נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ב באב התשפ"ג (9.8.2023).

ש ו פ ט ת